

รายงานส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การพัฒนาระบบติดตามและประเมินผล
แผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ระยะที่ ๓
(พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ด้วย Google Sheets

จัดทำโดย นางสาวจิตราภา สว่างเดือน

ตำแหน่ง นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สังกัด ศูนย์ข้อมูลและสารสนเทศ กองนโยบายและแผนงาน
สำนักพัฒนาสังคม

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๔๓
สถาบันพัฒนาทรัพยากรบุคคลกรุงเทพมหานคร
สำนักงาน ก.ก.

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

๑. หัวข้อ การพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร
ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ด้วย Google Sheets

๒. ความสำคัญของการศึกษา / ที่มาของการนำเสนอ

ปัจจุบันประเทศไทยได้ก้าวสู่การเป็นสังคมสูงวัยโดยสมบูรณ์ (Complete Aged Society) คือ มีสัดส่วนของผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ ๒๐ ของประชากรทั้งหมด และสัดส่วนนี้มีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ และในราวปี พ.ศ.๒๕๗๘ ประมาณการว่าจะมีประชากรสูงอายุถึง ๑ ใน ๓ ของประชากรทั้งหมดหรือกลายเป็น “สังคมสูงวัยระดับสุดยอด (Super Aged Society)” จากรายงานสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย พบว่า ในปี พ.ศ.๒๕๖๒ กรุงเทพมหานคร มีผู้สูงอายุจำนวน ๑,๑๑๑,๓๙๔ คน ปี พ.ศ.๒๕๖๓ เพิ่มขึ้นเป็น ๑,๑๕๗,๘๙๗ คน ปี พ.ศ.๒๕๖๔ เพิ่มขึ้นเป็น ๑,๑๙๐,๖๕๑ คน และในปี พ.ศ.๒๕๖๕ เพิ่มขึ้นเป็น ๑,๒๑๐,๘๒๘ คน จากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นได้ว่ากรุงเทพมหานครก้าวสู่ “สังคมสูงวัยโดยสมบูรณ์” แล้ว ซึ่งการเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่องนี้ ถือเป็นประเด็นท้าทายอย่างมากต่อการดำเนินมาตรการและนโยบายเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุให้ดีขึ้น

สำนักพัฒนาสังคม ในฐานะที่เป็นหน่วยงานหนึ่งในสังกัดกรุงเทพมหานคร และเป็นเลขานุการของคณะกรรมการการเตรียมความพร้อมของวัยก่อนสูงอายุ ตามคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนงานผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร มีหน้าที่หลักในการขับเคลื่อน “แผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุกรุงเทพมหานครระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) แผนปฏิบัติการย่อยที่ ๑ การเตรียมความพร้อมของประชากรก่อนวัยสูงอายุ ให้เกิดเป็นรูปธรรมและบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ ประกอบกับแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี ระยะ ที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การลดความเหลื่อมล้ำด้วยการบริหารเมืองรูปแบบอารยะสำหรับทุกคน ยุทธศาสตร์ย่อยที่ ๓.๑ ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาสได้รับการดูแลอย่างครบวงจร เป้าประสงค์ที่ ๓.๑.๑ มีระบบฐานข้อมูลเพื่อการดูแลผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาสอย่างครบวงจร มีมาตรการพัฒนาระบบข้อมูลที่มีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบ ถูกต้อง พร้อมใช้งานและเผยแพร่ได้รวดเร็ว

เนื่องจากการประเมินผลแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๔) และต่อขยายในปี พ.ศ.๒๕๖๕ โดยสำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล ระบุไว้ว่า แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๔) และต่อขยายในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ไม่ได้มีการขับเคลื่อนอย่างเป็นระบบ ขาดการบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขาดการกำหนดทิศทางและเป้าหมายร่วมกัน เป็นเหตุให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามเป้าหมายทั้งหมด โดยในภาพรวมของการดำเนินงาน ดัชนีส่วนใหญ่เป็นการดำเนินงานในกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้เฉพาะกลุ่มเท่านั้น จึงขาดความครอบคลุมและยังไม่สามารถสะท้อนถึงผลการดำเนินงานในภาพรวมของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครได้ และยังมีลักษณะของต่างคนต่างทำ ไม่ได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลข้อมูล สถิติผลการดำเนินงานในภาพรวมของกรุงเทพมหานครที่เป็นหนึ่งเดียว

ผู้ทำรายงานการศึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบในการติดตามและประเมินผลแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) แผนปฏิบัติการย่อยที่ ๑ การเตรียมความพร้อมของประชากรก่อนวัยสูงอายุ มีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ ประกอบด้วย สำนักพัฒนาสังคม สำนักการศึกษา สำนักอนามัย สำนักการแพทย์ โดยมีหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่สำคัญ เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กองทุนการออมแห่งชาติ

จากสถานการณ์ที่ผ่านมา ในส่วนของสำนักพัฒนาสังคมยังขาดระบบการจัดเก็บข้อมูลที่มีความเชื่อมโยงกันของข้อมูลด้านการเตรียมความพร้อมของประชากรก่อนวัยสูงอายุ ข้อมูลมีการกระจายอยู่ในแต่ละส่วนราชการที่รับผิดชอบ ทำให้การค้นหาข้อมูลใช้ระยะเวลาค่อนข้างนาน อาจไม่ทันกับความต้องการของผู้บริหาร

ดังนั้น หากสำนักพัฒนาสังคมมีระบบติดตามและประเมินผลแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ กรุงเทพมหานคร ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) แผนปฏิบัติการย่อยที่ ๑ การเตรียมความพร้อมของประชากรก่อนวัยสูงอายุที่มีการนำระบบคอมพิวเตอร์หรือระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดเก็บข้อมูล จะทำให้ข้อมูลมีความครบถ้วน เป็นระบบ มีความน่าเชื่อถือ ประสิทธิภาพในการทำงานเพิ่มขึ้น และสามารถนำเสนอข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารเกี่ยวกับผู้สูงอายุได้อย่างถูกต้องและรวดเร็วยิ่งขึ้น และมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การสร้างความเป็นมืออาชีพในการบริหารจัดการมหานคร ยุทธศาสตร์ย่อยที่ ๗.๕ เทคโนโลยีสารสนเทศ เป้าประสงค์ที่ ๗.๕.๒ การพัฒนาฐานข้อมูลเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารระดับหน่วยงานและกรุงเทพมหานคร

จากประเด็นปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ทำรายงานการศึกษาจึงมีแนวคิดที่จะพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) แผนปฏิบัติการย่อยที่ ๑ การเตรียมความพร้อมของประชากรก่อนวัยสูงอายุ ด้วย Google Sheets เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

๓. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อบูรณาการข้อมูลผู้สูงอายุหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งส่วนราชการในกรุงเทพมหานคร และหน่วยงานภาครัฐอื่น
๒. เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการวิเคราะห์และจัดทำ Dashboard รายงานผู้บริหารและคณะอนุกรรมการฯ เพื่อทราบผลการดำเนินงานในภาพรวม

๔. เป้าหมาย

๑. มีระบบติดตามและประเมินผลแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) แผนปฏิบัติการย่อยที่ ๑ การเตรียมความพร้อมของประชากรก่อนวัยสูงอายุ ภายในเดือน พฤศจิกายน ๒๕๖๖
๒. มีการบันทึกข้อมูลลงระบบครบ ๑๐๐% ภายในเดือน มกราคม ๒๕๖๗

๕. แนวคิด / หลักการที่ใช้ในการศึกษา

การจัดทำรายงานการศึกษาส่วนบุคคล เรื่อง การพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) แผนปฏิบัติการย่อยที่ ๑ การเตรียมความพร้อมของประชากรก่อนวัยสูงอายุ ผู้จัดทำรายงานการศึกษาได้นำแนวคิดทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องมาใช้ในศึกษาและดำเนินการ ดังนี้

๕.๑ แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) แบ่งประเด็นออกเป็น ๗ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

- ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างเมืองปลอดภัยและยั่งยืนต่อวิกฤตการณ์
 ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาสิ่งแวดล้อมยั่งยืนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
 ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การลดความเหลื่อมล้ำด้วยการบริหารเมืองรูปแบบอารยะสำหรับทุกคน
 ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเชื่อมโยงเมืองที่มีความคล่องตัวและระบบบริการสาธารณะ

แบบบูรณาการ

- ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ส่งเสริมการสร้างเมืองประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม
 ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การต่อยอดความเป็นเมืองศูนย์กลางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และการเรียนรู้
 ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การสร้างความเป็นมืออาชีพในการบริหารจัดการมหานคร

ในการจัดทำรายงานส่วนบุคคลฉบับนี้ เกี่ยวข้องกับ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การลดความเหลื่อมล้ำด้วยการบริหารเมืองรูปแบบอารยะสำหรับทุกคน ยุทธศาสตร์ย่อยที่ ๓.๑ ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาสได้รับการดูแลอย่างครบวงจร เป้าประสงค์ที่ ๓.๑.๑ มีระบบฐานข้อมูลเพื่อการดูแลผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาสอย่างครบวงจร เมื่อหน่วยงานมีการพัฒนาระบบข้อมูลที่มีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบ ถูกต้อง พร้อมใช้งาน และเผยแพร่ได้รวดเร็ว จะนำไปสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านผู้สูงอายุให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๕.๒ ทฤษฎีการวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis)

ทฤษฎีการวิเคราะห์ SWOT ถูกคิดค้นโดยอัลเบิร์ต ฮัมฟรี (Albert Humphrey) เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก ประกอบด้วย การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน เพื่อให้รู้ตนเอง (รู้เรา) รู้จักสภาพแวดล้อม (รู้เขา) ชัดเจน และวิเคราะห์โอกาส – อุปสรรค การวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารขององค์กรทราบถึงการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายนอกองค์กร ทั้งสิ่งที่ได้เกิดขึ้นแล้วและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต รวมทั้งผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ที่มีต่อองค์กร จุดแข็ง จุดอ่อน และความสามารถด้านต่างๆ ที่องค์กรมีอยู่ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดกลยุทธ์ และการดำเนินตามกลยุทธ์ขององค์กรที่เหมาะสมต่อไป

	เชิงบวก	เชิงลบ
สภาพแวดล้อมภายใน	<p>S</p> <p>จุดแข็ง (Strengths)</p>	<p>W</p> <p>จุดอ่อน (Weaknesses)</p>
สภาพแวดล้อมภายนอก	<p>O</p> <p>โอกาส (Opportunities)</p>	<p>T</p> <p>ภัยคุกคาม / อุปสรรค (Threats)</p>

แผนภาพที่ ๑ แสดงการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis)

ที่มา : <https://www.popticles.com/business/swot-analysis>

จากการวิเคราะห์ SWOT ของสำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร แบ่งได้ดังนี้

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน	
จุดแข็ง (S = Strength)	<ol style="list-style-type: none"> มีแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ที่เป็นกรอบในการดำเนินงาน เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหลักด้านผู้สูงอายุของกรุงเทพมหานคร ผู้บริหารสนับสนุนให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมมาใช้ในการปฏิบัติงาน บุคลากรในหน่วยงานมีความรู้ความสามารถและ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีศูนย์ข้อมูลและสารสนเทศ
จุดอ่อน (W = Weakness)	<ol style="list-style-type: none"> ขาดระบบการจัดเก็บข้อมูลที่มีความเชื่อมโยงกันของข้อมูลด้านการเตรียมความพร้อมของประชากรก่อนวัยสูงอายุ แนวทางการปฏิบัติงานขาดการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก	
โอกาส (O = Opportunities)	<ol style="list-style-type: none"> ความเจริญทางเทคโนโลยีที่มีพัฒนาอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารและประชาชนมีความสนใจและให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้สนับสนุนการปฏิบัติงาน มีแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๘๐) ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นแนวปฏิบัติงาน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือ
อุปสรรค (T = Threats)	<ol style="list-style-type: none"> การใช้งานเทคโนโลยีในปัจจุบันมีความเสี่ยงต่อการถูกโจมตีระบบ ต้องมีการเตรียมพร้อมเรื่องระบบการรักษาความปลอดภัยทั้งระบบ ข้อมูล การชำระเงินมากขึ้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกไม่ประสงค์ให้ข้อมูลโดยอ้างกฎหมาย PDPA

๕.๓ วงจรการบริหารแบบเดมิ่ง (Deming Cycle) หรือวงจรคุณภาพ (PDCA)^๑

เป็นแนวทางการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติที่หน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้การยอมรับ มี ๔ ขั้นตอน ได้แก่

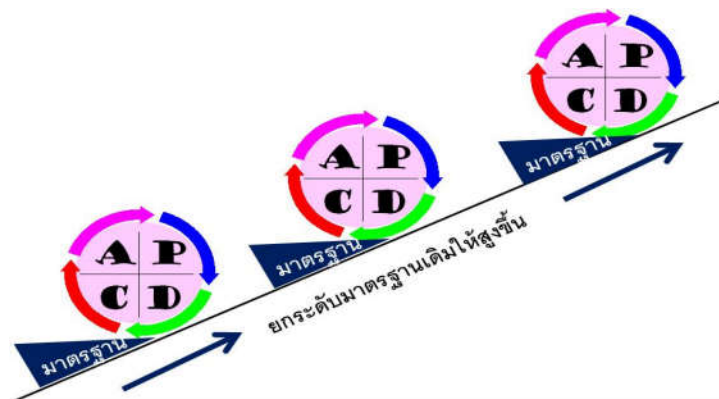
^๑ กลุ่มพัฒนานโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์. การนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติ.

๑. การวางแผน (Plan) โดยกำหนดจุดมุ่งหมายหลัก ทรัพยากรในการบรรลุ เป้าหมาย กระบวนการ และงานของระบบ เข้าใจสถานการณ์และสภาพแวดล้อม นำหลักการบริหาร แบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ และการบริหารเชิงกลยุทธ์มาเป็นแนวทางการดำเนินงาน ซึ่งอาจไม่จำเป็นต้องแยกจัดทำแผนเป็นการเฉพาะ แต่ต้องทำให้เกิดความสอดคล้องของจุดมุ่งหมาย ปัจจัยความสำเร็จ ตัวชี้วัด แหล่งตรวจสอบความน่าเชื่อถือของตัวชี้วัด และผู้รับผิดชอบติดตามประเมินผลให้ชัดเจน

๒) การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ (Do) ต้องสื่อสาร สร้างความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับความสอดคล้องเชื่อมโยงของเป้าหมาย และแนวทางการดำเนินการตามแผนอย่างถ่องแท้ให้แก่ ผู้ที่เกี่ยวข้อง

๓) การติดตามประเมินผล (Check) เน้นพิจารณาตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน (Result KPIs) ในระดับผลลัพธ์ (Outcome) เป็นหลักมากกว่าตัวชี้วัดขับเคลื่อน (Drive KPIs)

๔) การปรับมาตรฐาน (Act or Standardization) สำหรับผลงานที่ต่ำกว่าเป้าหมาย ควรปรับแผนการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด แต่หากเป้าหมายต่ำกว่าผลงาน ควรยกระดับเกณฑ์หรือเป้าหมายให้สูงขึ้น ควรปรับมาตรฐานอย่างต่อเนื่องเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา แผนในระยะถัดไป ดังแผนภาพที่ ๒

แผนภาพที่ ๒ แสดงวงจร PDCA กับการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

ที่มา : <https://www.ftpi.or.th/๒๐๑๕/๒๑๒๕>

การพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) แผนปฏิบัติการย่อยที่ ๑ การเตรียมความพร้อมของประชากรก่อนวัยสูงอายุ สามารถนำแนวทางของ PDCA มาเป็นหลักในการดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปอย่างมีระบบ และครบถ้วน โดยมีการวางแผนและกำหนดแนวทางการดำเนินการ มีการตรวจสอบประเมินผลเป็นระยะทำให้สามารถปรับแผนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ได้ และมีการวิเคราะห์ผลสำเร็จของโครงการทำให้ รู้ถึงจุดอ่อน จุดแข็ง ของการดำเนินงาน และถือเป็นบทเรียนสำหรับการดำเนินงานต่อไป ซึ่งจะทำให้สามารถยกระดับการปรับปรุงและพัฒนาได้จริง จึงมีโอกาที่การพัฒนาต่อยอดจะเป็นไปอย่างเหมาะสมและถูกทิศทาง

๕.๔ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

สารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลที่ผ่านการประมวลผลหรือวิเคราะห์แล้ว อยู่ในรูปแบบที่มีความหมาย สามารถนำไปใช้ประกอบการ ตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้ตามวัตถุประสงค์ ซึ่งการประมวลผล/การวิเคราะห์ข้อมูล อาจทำได้ ๓ วิธี คือ

๑. การประมวลผลข้อมูลด้วยมือ
๒. การประมวลผลข้อมูลโดยอาศัยเครื่องช่วย
๓. การประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์

สารสนเทศเป็นข้อมูลที่ผ่านการกลั่นกรองอย่างเหมาะสม สามารถนำมาใช้ ประโยชน์อย่างมากมาย ไม่ว่าจะเป็นการนำมาใช้งานด้านธุรกิจ การบริหาร และกิจการอื่นๆ องค์กรที่มีข้อมูลปริมาณ มากๆ จะพบความยุ่งยากลำบากในการจัดเก็บข้อมูล ตลอดจนการนำข้อมูลที่ต้องการออกมาใช้ให้ทันต่อเหตุการณ์ ดังนั้น คอมพิวเตอร์จึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือช่วยในการจัดเก็บข้อมูล การประมวลผลข้อมูล ซึ่งทำให้ระบบการจัดเก็บข้อมูลเป็นไปได้อย่างสะดวก ทั้งนี้ โปรแกรมแต่ละโปรแกรมจะต้องสร้างวิธีควบคุมและจัดการกับข้อมูลขึ้นเอง ฐานข้อมูลจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญอย่างมาก โดยเฉพาะระบบงานต่างๆ ที่ใช้คอมพิวเตอร์ การออกแบบและพัฒนาระบบฐานข้อมูล จึงต้องคำนึงถึงการควบคุมและการจัดการความถูกต้องตลอดจนประสิทธิภาพในการเรียกใช้ข้อมูลด้วย^๒

การพัฒนาระบบสารสนเทศ จะต้องได้รับการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอนที่ถูกต้องและได้รับการยอมรับจากผู้เชี่ยวชาญอีกด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้ระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นมาเป็นระบบที่สามารถนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์จริงและเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป ดังนั้นการพัฒนาระบบสารสนเทศ จึงกำหนดให้เป็นไปตามวงจรพัฒนาระบบ (System Development Life Cycle : SDLC^๓)

ในการจัดทำรายงานการศึกษา เรื่อง การพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) แผนปฏิบัติการย่อยที่ ๑ การเตรียมความพร้อมของประชากรก่อนวัยสูงอายุในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้นำวงจรพัฒนาระบบ (System Development Life Cycle : SDLC) มาเป็นกรอบในการพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) แผนปฏิบัติการย่อยที่ ๑ การเตรียมความพร้อมของประชากรก่อนวัยสูงอายุ ซึ่งประกอบด้วย ๗ ขั้นตอน ดังนี้

๑. การกำหนดปัญหา (Problem Definition)

เป็นขั้นตอนของการกำหนดขอบเขตของปัญหา สาเหตุของปัญหาจากการดำเนินงานในปัจจุบัน ความเป็นไปได้กับการสร้างระบบใหม่ การกำหนดความต้องการ (Requirement) ระหว่างนักวิเคราะห์ระบบกับผู้ใช้งาน โดยข้อมูลเหล่านี้ได้จากการสัมภาษณ์ การรวบรวมข้อมูลจากการดำเนินงานต่างๆ เพื่อทำการสรุปเป็นข้อกำหนดความต้องการ (Requirement Specification) ให้ชัดเจน ในขั้นตอนนี้หากเป็นโครงการที่มีขนาดใหญ่ อาจเรียกขั้นตอนนี้ว่า ขั้นตอนการศึกษาความเป็นไปได้ (Feasibility Study) ซึ่งในกรณีของสำนักพัฒนาสังคม ได้รวบรวมขอบเขตของปัญหาจากการดำเนินงาน พบว่า ขาดระบบการจัดเก็บข้อมูลที่มีความเชื่อมโยงกันของข้อมูลด้านการเตรียมความพร้อมของประชากรก่อนวัยสูงอายุ ข้อมูลมีการกระจายอยู่ในแต่ละส่วนราชการที่รับผิดชอบ ทำให้การค้นหาข้อมูลใช้ระยะเวลาค่อนข้างนาน อาจไม่ทันกับความต้องการของผู้บริหาร ดังนั้นจึงนำแนวคิดการจัดทำระบบติดตามและประเมินผลแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) แผนปฏิบัติการย่อยที่ ๑ การเตรียมความพร้อมของประชากรก่อนวัยสูงอายุ มาเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว

๒. การวิเคราะห์ (Analysis)

^๒ เกรียงศักดิ์ พราวศรี และคณะ. การจัดการระบบสารสนเทศในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา.

^๓ โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์. การวิเคราะห์และการออกแบบระบบ.

การวิเคราะห์การดำเนินงานของระบบในปัจจุบัน โดยการนำข้อกำหนดความต้องการ (Requirement Specification) ที่ได้มาจากขั้นตอนแรกมาวิเคราะห์ในรายละเอียด เพื่อพัฒนาเป็นแบบจำลองลอจิคัล (Logical Model) การวิเคราะห์จะดำเนินการให้ให้ทราบถึงรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงานในระบบว่าประกอบด้วยอะไรบ้าง มีความเกี่ยวข้องหรือมีความสัมพันธ์กับสิ่งใด อย่างไร ทั้งนี้เพื่อนำไปใช้ในการสร้างพจนานุกรมข้อมูล (Data Dictionary)

๓. การออกแบบ (Design)

เป็นขั้นตอนการนำผลลัพธ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ทางตรรกะ (Logical) มาพัฒนาเป็นแบบจำลองทางกายภาพ (Physical Model) โดยแบ่งเป็นการออกแบบระบบฐานข้อมูลและการออกแบบหน้าจอการแสดงผล โดยจะต้องสอดคล้องและรองรับความต้องการของผู้ใช้งาน ซึ่งกรณีนี้ผู้ทำการศึกษาได้ออกแบบพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) แผนปฏิบัติการย่อยที่ ๑ การเตรียมความพร้อมของประชากรก่อนวัยสูงอายุให้ใช้งานง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อน จัดเรียงข้อมูลให้ง่ายกับการค้นหา รูปแบบการแสดงผลสวยงาม และเรียบง่ายเหมาะสมกับการใช้งานในระบบราชการ สามารถรายงานผลได้เป็นปัจจุบัน

๔. การพัฒนา (Development)

เป็นขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรม ด้วยการสร้างชุดคำสั่งหรือเขียนโปรแกรมเพื่อสร้างระบบงานโดยโปรแกรมที่ใช้ในการพัฒนาจะต้องเป็นโปรแกรมที่เหมาะสมกับเทคโนโลยีที่ใช้งานอยู่ ขั้นตอนนี้จะเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างโปรแกรมเมอร์ และนักวิเคราะห์ระบบเพื่อพัฒนาซอฟต์แวร์ ซึ่งกรณีของสำนักพัฒนาสังคม ผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการพัฒนาระบบแบบ Database Approach ซึ่งเป็นวิธีที่เน้นการจัดเก็บข้อมูลไว้ที่เดียวกัน และผู้ใช้หลายๆ คนสามารถเข้าถึงและใช้ข้อมูลร่วมกันได้ โดยการเลือกใช้ Google Sheets ซึ่งเป็น Apps ในกลุ่มของ Google Dirve เป็นโปรแกรมการจัดการเอกสารออนไลน์ของทาง Google หรือพื้นที่เก็บข้อมูลระบบคลาวด์ หลักการทำงานจะคล้ายกับโปรแกรมเอกสาร ผู้ใช้สามารถเข้าถึงเอกสารแบบออนไลน์ได้ โดยผ่านการใช้นเว็บเบราว์เซอร์ต่างๆ เช่น Inter Explorer, Chrome, Firefox และ Safari ซึ่งจะทำให้การใช้งานของเอกสารมีความสะดวกมากขึ้น สามารถใช้งานหรือแก้ไขข้อมูลได้ทุกที่ทุกเวลา ทำให้เอกสารต่างๆ เหล่านั้นมีความเป็นปัจจุบันมากขึ้น และยังสามารถใช้งานร่วมกับผู้อื่นได้ โดยบุคคลที่จะเข้ามาใช้งานต้องได้รับอนุญาตหรือคำเชิญจากเจ้าของเอกสารผ่าน ทางอีเมล และสามารถทำงานบนเอกสารเดียวกัน ได้หลายครั้งและหลายคนพร้อมๆ กัน ซึ่งจะทำให้เห็นว่าใครกำลังพิมพ์อะไรอยู่ และสามารถกำหนดสิทธิ์ในการเข้าใช้งานได้ ว่าคนไหนสามารถแก้ไขข้อมูล หรืออ่านข้อมูลได้อย่างเดียว และที่สำคัญสามารถรองรับประเภทไฟล์ได้หลายแบบ เช่น Documents, Spreadsheets, Presentations, Drawings, Forms (แบบสอบถาม) เป็นต้น

๕. การทดสอบ (Testing)

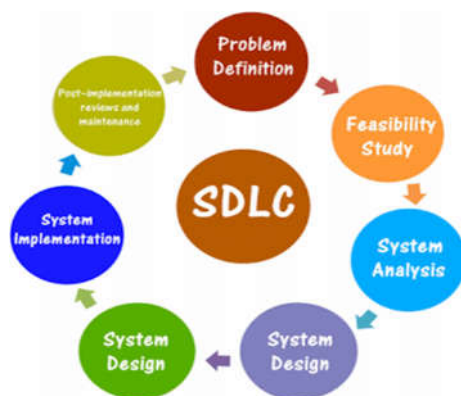
เป็นขั้นตอนของการนำระบบที่ได้พัฒนาแล้วมาทำการทดสอบก่อนที่จะนำไปใช้งานจริง โดยจะทำการทดสอบกับข้อมูลเบื้องต้นก่อน ด้วยการสร้างข้อมูลจำลองเพื่อตรวจสอบการทำงานของระบบ หากมีข้อผิดพลาดก็จะย้อนกลับไปในขั้นตอนการพัฒนาใหม่

๖. การติดตั้ง (Installation)

เมื่อได้ทำการทดสอบระบบจนมีความมั่นใจแล้วว่าระบบสามารถทำงานได้จริงและตรงตามความต้องการของผู้ใช้ระบบ จึงดำเนินการติดตั้งระบบเพื่อใช้งานจริงต่อไป ในส่วนนั้นนอกจากติดตั้งระบบใช้งานแล้ว ผู้ศึกษาจะดำเนินการจัดทำเอกสารประกอบการใช้งานฯ เพื่อสนับสนุนส่งเสริมการใช้งานให้สามารถใช้งานได้อย่างสมบูรณ์

๗. การบำรุงรักษา (Maintenance Phase)

เป็นขั้นตอนการบำรุงรักษาระบบต่อเนื่องหลังจากเริ่มดำเนินการ ผู้ใช้งานอาจพบปัญหาที่เกิดขึ้นในภายหลัง เช่น ปัญหาเนื่องจากความไม่คุ้นเคยกับระบบใหม่ จึงควรติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง มีแผนการบริการให้ความช่วยเหลือ (Support) เพื่อให้ระบบสามารถใช้งานได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสำนักพัฒนาสังคมมีจุดแข็ง (Strengths) คือ มีบุคลากรในสังกัด ได้แก่ นักวิชาการคอมพิวเตอร์ที่มีความสามารถและเชี่ยวชาญในด้ำนงานระบบคอมพิวเตอร์

แผนภาพที่ ๓ วงจรการพัฒนา ระบบ DSLC

ที่มา : <https://www.mindphp.com>

๕.๕ ฐานข้อมูล (Database)

ฐานข้อมูล (Database) คือ แหล่งรวมข้อมูลที่มีเนื้อหาสัมพันธ์กัน โดยการจัดเก็บข้อมูล จะเป็นการจัดเก็บอย่างมีระบบ ปกติการจัดเก็บข้อมูลในลักษณะนี้จะนำคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการดำเนินงาน นับตั้งแต่การจัดเก็บตลอดจนถึงการเรียกใช้ข้อมูลร่วมกัน โดยไม่ต้องสนใจตำแหน่งที่ตั้งของข้อมูล กล่าวคือ ทางปฏิบัติเสมือนหนึ่งผู้ใช้เรียกใช้แฟ้มข้อมูลเฉพาะงานตนเอง ตามรูปแบบที่ต้องการ แต่ในความเป็นจริง ข้อมูลเหล่านั้นอาจจัดอยู่ในรูปแบบหรือตำแหน่งที่แตกต่างจากผู้เรียกใช้ ลักษณะการเรียกใช้แบบนี้ว่า ความเป็นอิสระของข้อมูล (Data Independence) การใช้งานจะมีหลายรูปแบบ โดยชุดคำสั่งใช้งานเป็น ชุดคำสั่งใช้งานประเภทระบบจัดการฐานข้อมูล (Database Management System) ทั้งนี้ การจัดเก็บข้อมูล ในลักษณะนี้จะการนำมาซึ่งการเรียกใช้ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ^๔

ระบบฐานข้อมูล จึงนับว่าเป็นการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ ซึ่งผู้ใช้สามารถจัดการกับ ข้อมูลได้ในลักษณะต่างๆ ทั้งการเพิ่ม การแก้ไข การลบ ตลอดจนการเรียกดูข้อมูลซึ่งส่วนใหญ่ จะเป็นการ ประยุกต์นำเอาระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการจัดการฐานข้อมูลความสำคัญของการประมวลผล แบบระบบฐานข้อมูล จากการจัดเก็บข้อมูลรวมเป็นฐานข้อมูลจะก่อให้เกิดประโยชน์ดังนี้

๑. สามารถลดความซ้ำซ้อนของข้อมูลได้

การเก็บข้อมูลชนิดเดียวกันไว้หลายๆ ที่ทำให้เกิดความซ้ำซ้อน (Redundancy) ดังนั้น การนำข้อมูลมารวมเก็บไว้ในฐานข้อมูลจะช่วยลดปัญหาการเกิดความซ้ำซ้อนของข้อมูลได้ โดยระบบ จัดการฐานข้อมูล (Database Management System : DBMS) จะช่วยควบคุมความซ้ำซ้อนได้เนื่องจาก ระบบจัดการฐานข้อมูลจะทราบได้ตลอดเวลาว่ามีข้อมูลซ้ำซ้อนกันอยู่ที่ใดบ้าง

^๔ โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์. การวิเคราะห์และการออกแบบระบบ.

๒. หลีกเลี่ยงความขัดแย้งของข้อมูลได้

หากมีการเก็บข้อมูลชนิดเดียวกันไว้หลายๆ ที่และมีการปรับปรุงข้อมูลเดียวกันนี้ แต่ปรับปรุงไม่ครบทุกที่ที่มีข้อมูลเก็บอยู่ก็จะทำให้เกิดปัญหาข้อมูลชนิดเดียวกัน อาจมีค่าไม่เหมือนกัน ในแต่ละที่ที่เก็บข้อมูลอยู่จึงก่อให้เกิดความขัดแย้งของข้อมูลขึ้น (Inconsistency)

๓. สามารถใช้ข้อมูลร่วมกันได้

ฐานข้อมูลจะเป็นการจัดเก็บข้อมูลรวมไว้ด้วยกัน ดังนั้นหากผู้ใช้ต้องการใช้ข้อมูล ในฐานข้อมูลที่มาจากแฟ้มข้อมูลต่างๆ ก็จะได้ทำได้โดยง่าย

๔. สามารถรักษาความถูกต้องเชื่อถือได้ของข้อมูล

บางครั้งพบว่าการจัดเก็บข้อมูลในฐานข้อมูลอาจมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้น เช่น จากการที่ ผู้ป้อนข้อมูลป้อนข้อมูลผิดพลาดคือ ป้อนจากตัวเลขหนึ่งไปเป็นอีกตัวเลขหนึ่ง โดยเฉพาะกรณีมีผู้ใช้หลายคน ต้องใช้ข้อมูลจากฐานข้อมูลร่วมกัน หากผู้ใช้คนใดคนหนึ่งแก้ไขข้อมูลผิดพลาดก็ทำให้ผู้อื่นได้รับผลกระทบ ตามไปด้วยในระบบจัดการฐานข้อมูล (DBMS) จะสามารถใส่กฎเกณฑ์เพื่อควบคุมความผิดพลาดที่เกิดขึ้น

๕. สามารถกำหนดความเป็นมาตรฐานเดียวกันของข้อมูลได้

การเก็บข้อมูลร่วมกันไว้ในฐานข้อมูลจะทำให้สามารถกำหนดมาตรฐานของข้อมูล ได้รวมทั้งมาตรฐานต่างๆ ในการจัดเก็บข้อมูลให้เป็นไปในลักษณะเดียวกันได้เช่น การกำหนดรูปแบบ การเขียนวันที่ ในลักษณะ วัน/เดือน/ปี หรือ ปี/เดือน/วัน ทั้งนี้ จะมีผู้ที่คอยบริหารฐานข้อมูลที่เราเรียกว่า ผู้บริหารฐานข้อมูล (Database Administrator : DBA) เป็นผู้กำหนดมาตรฐานต่างๆ

๖. สามารถกำหนดระบบความปลอดภัยของข้อมูลได้

ระบบความปลอดภัยในที่นี้เป็นการป้องกันไม่ให้ผู้ใช้ที่ไม่มีสิทธิมาใช้หรือมาเห็นข้อมูล บางอย่างในระบบ ผู้บริหารฐานข้อมูลจะสามารถกำหนดระดับการเรียกใช้ข้อมูลของผู้ใช้แต่ละคนได้ตาม ความเหมาะสม

๗. เกิดความเป็นอิสระของข้อมูล

ในระบบฐานข้อมูลจะมีตัวจัดการฐานข้อมูลที่ทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมโยงกับฐานข้อมูล โปรแกรมต่างๆ อาจไม่จำเป็นต้องมีโครงสร้างข้อมูลทุกครั้ง ดังนั้น การแก้ไขข้อมูลบางครั้ง จึงอาจกระทำเฉพาะ กับโปรแกรมที่เรียกใช้ข้อมูลที่เปลี่ยนแปลงเท่านั้น ส่วนโปรแกรมที่ไม่ได้เรียกใช้ข้อมูลดังกล่าวก็จะเป็น อิสระจากการเปลี่ยนแปลง

๕.๕ Google Sheet

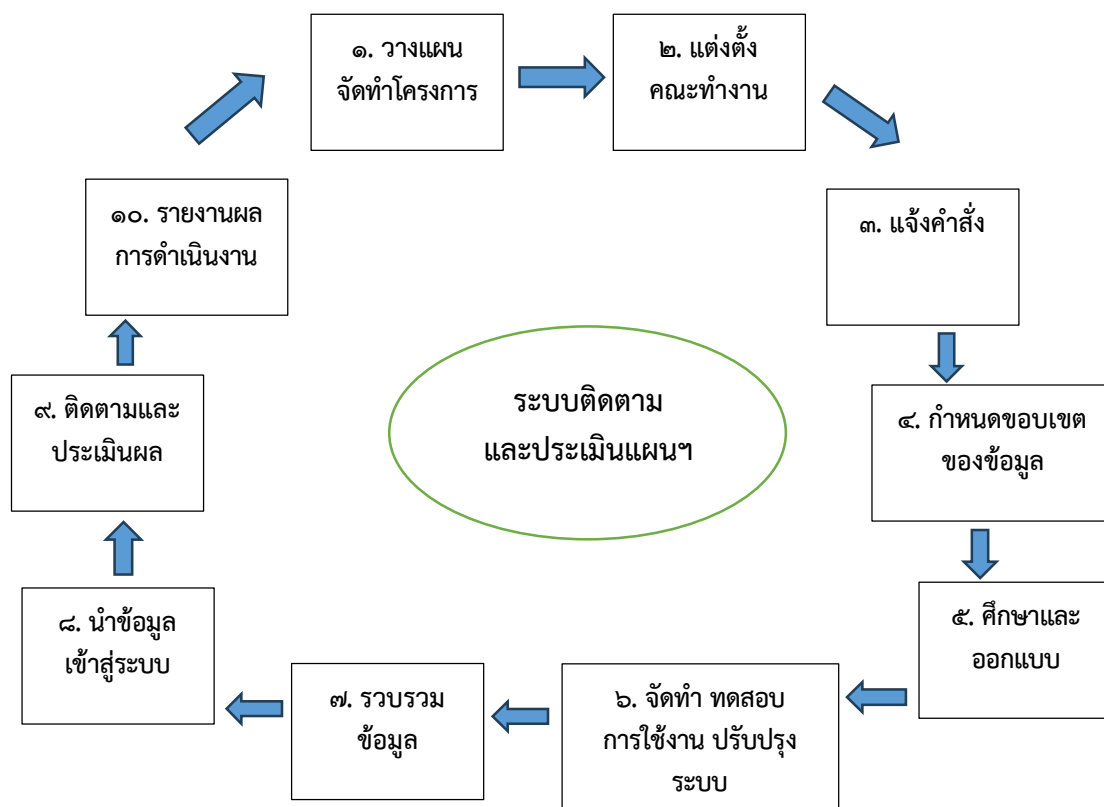
Google Sheets ก็เป็น Apps ในกลุ่มของ Google Drive ซึ่งเป็นนวัตกรรมใหม่ของ Google มีลักษณะการทำงานคล้ายๆ กับ Excel มีการสร้าง Column Row สามารถใส่ข้อมูลต่างๆ ลงไปใน Cell ได้ คำนวณสูตรต่างๆ ได้ แต่วิธีการใช้สูตรคำนวณจะแตกต่างจาก Excel ไม่ต้องติดตั้งที่เครื่อง สามารถใช้งาน บน Web ได้ โดยไฟล์จะถูกบันทึกไว้ที่ Server ของ Google ทำให้สามารถเปิดใช้งานได้ ไม่ว่าจะอยู่ที่ใด เพียงมี Web browser และอินเทอร์เน็ต สามารถแชร์ไฟล์ให้ผู้อื่นร่วมใช้งานได้ และมีระบบ Real time Save อัตโนมัติ นอกจากนี้ยังสามารถ Save หรือ Export ออกมาใช้งานกับ Excel ที่เครื่องของเราได้อีกด้วย ทำให้การทำงานสะดวกสบาย มากยิ่งขึ้น โดยการล็อกอินเข้าใช้งานในเว็บไซต์ Google ด้วย google account หรือ gmail ก็สามารถเข้าไปทำงานได้

คุณสมบัติของ google sheet

๑. สร้างsheet ใหม่ เปิดและแก้ไขsheet จากเครื่องใดก็ได้ ที่ใดก็ได้ จากทางหน้า เว็บหรืออุปกรณ์อื่น

๒. แชนจ์ sheet และทำงานร่วมกันกับคนอื่น ๆ บนsheet เดียวกันและในเวลาเดียวกัน
๓. ทำงานได้ทุกเวลาแม้ขณะที่ไม่มีอินเทอร์เน็ต
๔. จัดรูปแบบเซลล์ ป้อน/จัดเรียงข้อมูล และการทำงานต่างๆ บนsheet
๕. ระบบ Cloud จะบันทึกการแก้ไขข้อมูลโดยอัตโนมัติ

ดังนั้น จากแนวคิดและหลักการที่ใช้ในการศึกษา จึงนำมาบูรณาการเป็นกรอบแนวคิดการพัฒนากระบวนติดตามและประเมินผลแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร แผนปฏิบัติการย่อยที่ ๑ การเตรียมความพร้อมของประชากรก่อนวัยสูงอายุ ดังแผนภาพที่ ๔

แผนภาพที่ ๔ แสดงกรอบแนวคิดการพัฒนากระบวนติดตามและประเมินผลแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร แผนปฏิบัติการย่อยที่ ๑ การเตรียมความพร้อมของประชากรก่อนวัยสูงอายุ

๖. แนวทางการดำเนินการ / ระยะเวลา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

๖.๑ แนวทางการดำเนินการ

ผู้จัดทำรายงานการศึกษา ได้วางแนวทางการดำเนินงานในการพัฒนากระบวนติดตามและประเมินผลแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) แผนปฏิบัติการย่อยที่ ๑ การเตรียมความพร้อมของประชากรก่อนวัยสูงอายุ โดยมีขั้นตอนดังนี้

๖.๑.๑ วางแผน จัดทำโครงการเสนอผู้อำนวยการสำนักพัฒนาสังคมอนุมัติโครงการ
๖.๑.๒ แต่งตั้งคณะทำงานพัฒนากระบวนติดตามและประเมินผลแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) แผนปฏิบัติการย่อยที่ ๑ การเตรียมความพร้อมของประชากรก่อนวัยสูงอายุ เพิ่มเติมในส่วนของสำนักพัฒนาสังคม

๖.๑.๓ แจกคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานฯ ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๖.๑.๔ ศึกษา สํารวจ วิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการ ความจำเป็นเพื่อกําหนดขอบเขตของข้อมูลที่จะจัดเก็บ

๖.๑.๕ ศึกษาและออกแบบระบบติดตามและประเมินผลแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ กรุงเทพมหานคร ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) แผนปฏิบัติการย่อยที่ ๑ การเตรียมความพร้อมของประชากรก่อนวัยสูงอายุ สําหรับการรายงานผลการดำเนินงานและจัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับความต้องการใช้งานของหน่วยงาน พร้อมทั้งกำหนดแผนงานและระยะเวลาดําเนินการ กระบวนการสร้างฐานข้อมูลผู้สูงอายุเพื่อจัดเก็บข้อมูลให้เป็นระบบ เป็นการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย สํานักพัฒนาสังคม สํานักการแพทย์ สํานักอนามัย สํานักการศึกษา สํานักการวางผังและพัฒนาเมือง

๖.๑.๖ จัดทําระบบ ทดสอบการใช้งาน และปรับปรุงระบบให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๖.๑.๗ รวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงาน และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

๖.๑.๘ นำข้อมูลทีเตรียมไว้เข้าสู่ระบบติดตามและประเมินผลแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) แผนปฏิบัติการย่อยที่ ๑ การเตรียมความพร้อมของประชากรก่อนวัยสูงอายุที่พัฒนาขึ้น

๖.๑.๙ ติดตามและประเมินผลการใช้งาน

๖.๑.๑๐ รายงานผลการดำเนินงานตามโครงการ พร้อมข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะให้ผู้บังคับบัญชาทราบ

๖.๒ ระยะเวลาดําเนินการ

การดําเนินการพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ กรุงเทพมหานคร ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) แผนปฏิบัติการย่อยที่ ๑ การเตรียมความพร้อมของประชากรก่อนวัยสูงอายุ ดําเนินการระหว่างวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๖ - ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

ขั้นตอนการดําเนินการ	ระยะเวลาดําเนินการ (ปีงบประมาณ)					
	๒๕๖๖	๒๕๖๗				
	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.
๑. วางแผน จัดทำโครงการเสนอผู้อำนวยการ สํานักพัฒนาสังคมอนุมัติโครงการ	↔					
๒. แต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ กรุงเทพมหานคร ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) แผนปฏิบัติการย่อยที่ ๑ การเตรียมความพร้อมของประชากรก่อนวัยสูงอายุ เพิ่มเติมในส่วนของ สํานักพัฒนาสังคม	↔					
๓. แจกคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานฯ ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	↔					

ขั้นตอนการดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ (ปีงบประมาณ)					
	๒๕๖๖	๒๕๖๗				
	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.
๔. ศึกษา สำรวจ วิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการ ความจำเป็นเพื่อกำหนดขอบเขตของข้อมูลที่จะจัดเก็บ		↔				
๕. ศึกษาและออกแบบระบบติดตามและประเมินผลแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ กรุงเทพมหานคร ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) แผนปฏิบัติการย่อยที่ ๑ การเตรียมความพร้อมของประชากรก่อนวัยสูงอายุ สำหรับการรายงานผลการดำเนินงานและจัดเก็บข้อมูลให้สอดคล้องกับความต้องการใช้งานของหน่วยงาน พร้อมทั้งกำหนดแผนงานและระยะเวลาดำเนินการ			↔			
๖. จัดทำระบบ ทดสอบการใช้งาน และปรับปรุงระบบให้สามารถใช้งานได้มีประสิทธิภาพ			↔			
๗. รวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงาน และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง				↔		
๘. นำข้อมูลที่เตรียมไว้เข้าสู่ระบบติดตามและประเมินผลแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ กรุงเทพมหานคร ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) แผนปฏิบัติการย่อยที่ ๑ การเตรียมความพร้อมของประชากรก่อนวัยสูงอายุที่พัฒนาขึ้น					↔	
๙. ติดตามและประเมินผลการใช้งาน						↔
๑๐. รายงานผลการดำเนินงานตามโครงการ พร้อมข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะให้ผู้บังคับบัญชาทราบ						↔

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

๑. ผู้ทำรายงานการศึกษา เกี่ยวข้องในฐานะผู้ดำเนินการ
๒. หัวหน้ากลุ่มงานแผนงานและประเมินผลในฐานะผู้บังคับบัญชาและผู้รับผิดชอบงานด้านแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) แผนปฏิบัติการย่อยที่ ๑ การเตรียมความพร้อมของประชากรก่อนวัยสูงอายุ
๓. นักวิชาการคอมพิวเตอร์ เกี่ยวข้องในฐานะช่วยให้คำแนะนำด้านเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับระบบงานคอมพิวเตอร์ การร่วมพัฒนาออกแบบระบบ และการบริการให้ความช่วยเหลือ(Support) เพื่อให้ระบบสามารถใช้งานได้อย่างต่อเนื่อง

๔. ส่วนราชการในสำนักพัฒนาสังคมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) แผนปฏิบัติการย่อยที่ ๑ การเตรียมความพร้อมของประชากรก่อนวัยสูงอายุ

๕. หน่วยงานภายในกรุงเทพมหานคร สำนักพัฒนาสังคม สำนักการศึกษา สำนักอนามัย สำนักการแพทย์ และภาคีเครือข่าย เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กองทุนการออมแห่งชาติ

๗. ประโยชน์จากการศึกษา

๗.๑ สำนักพัฒนาสังคมมีระบบติดตามและประเมินผลแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) แผนปฏิบัติการย่อยที่ ๑ การเตรียมความพร้อมของประชากรก่อนวัยสูงอายุ ที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำเข้าผลการดำเนินงานและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง โดยจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ ไม่เกิดความซ้ำซ้อนของข้อมูล มีความถูกต้องเชื่อถือได้ การตรวจสอบและเรียกใช้ข้อมูลทำได้รวดเร็ว

๗.๒ สามารถบริหารข้อมูลเพื่อนำเสนอข้อมูลต่อผู้บริหารเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ วินิจฉัย สั่งการ ได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง ทันต่อความต้องการ สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของสำนักพัฒนาสังคมให้ดียิ่งขึ้น

๗.๓ บุคลากรในหน่วยงานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถใช้ข้อมูลร่วมกันได้

๗.๔ เป็นตัวอย่างให้หน่วยงานอื่นในสังกัดกรุงเทพมหานครนำไปประยุกต์ใช้

๘. งบประมาณ

ไม่ใช้งบประมาณในการดำเนินการ

๙. แนวทางการติดตามและประเมินผล

๙.๑ ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๙.๑.๑ ระดับผลผลิต (Output)

๑. พัฒนาระบบติดตามและประเมินผลแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) แผนปฏิบัติการย่อยที่ ๑ การเตรียมความพร้อมของประชากรก่อนวัยสูงอายุ จำนวน ๑ ระบบ ค่าเป้าหมายแล้วเสร็จภายในเดือน พฤศจิกายน ๒๕๖๖

๒. ร้อยละของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบันทึกข้อมูลเข้าระบบ ค่าเป้าหมาย ร้อยละ ๑๐๐ ดำเนินการภายในเดือน มกราคม ๒๕๖๗

๙.๑.๒ ระดับผลลัพธ์ (Outcome)

ร้อยละของผู้บริหารมีความพึงพอใจต่อข้อมูลและนำไปใช้ในการวางแผน หรือกำหนดนโยบาย ค่าเป้าหมาย ร้อยละ ๘๐

๙.๒ วิธีการ / เครื่องมือที่ใช้ในการติดตามและการประเมินผล (สำเร็จ)

๑. ประเมินจากความสำเร็จในการพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) แผนปฏิบัติการย่อยที่ ๑ การเตรียมความพร้อมของประชากรก่อนวัยสูงอายุ และมีการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด

๒. ประเมินความพึงพอใจของผู้บริหาร

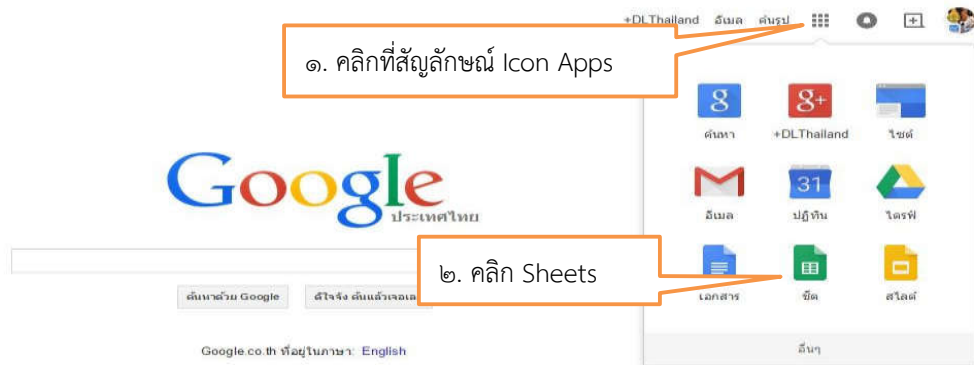
๑๐. ข้อเสนอแนะ

๑. กรุงเทพมหานครใช้เป็นแนวทางนำไปประยุกต์ใช้กับระบบงานอื่น และควรส่งเสริมการทำงานโดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาสนับสนุนกับการทำงานในด้านอื่นๆ ภายในหน่วยงานให้มากขึ้น
๒. สำนักพัฒนาสังคมควรมีการปรับปรุงฐานข้อมูลอยู่เสมอ เพื่อให้ข้อมูลเป็นปัจจุบัน และมีความน่าเชื่อถือ
๓. หน่วยงานควรสนับสนุนให้บุคลากรมีความรู้ในเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประสิทธิภาพ

ภาคผนวก

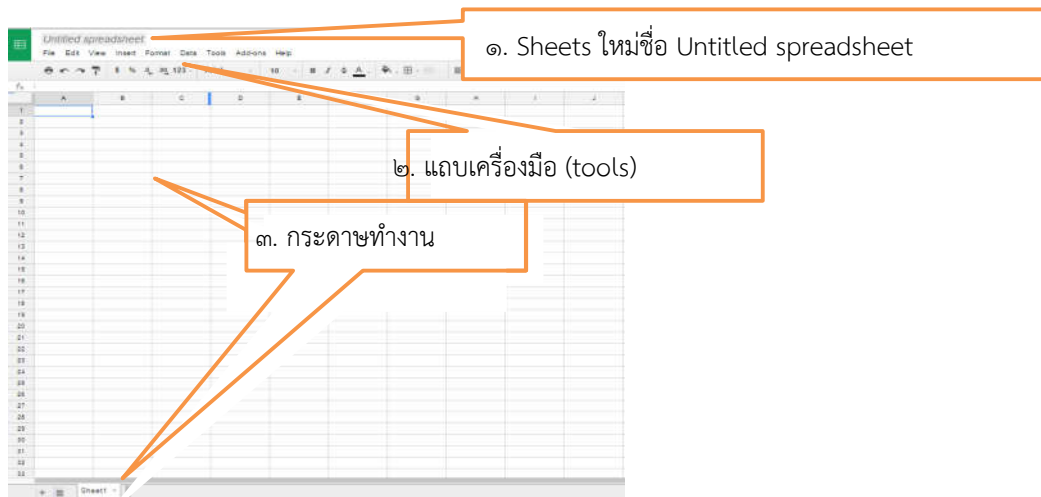
ขั้นตอนการใช้งาน Google Sheet

๑. เข้าไปที่ <http://www.google.com> หรือ <http://www.gmail.com> ลงชื่อเข้าใช้งาน
๒. คลิกที่สัญลักษณ์ App Launcher หรือ Icon Apps

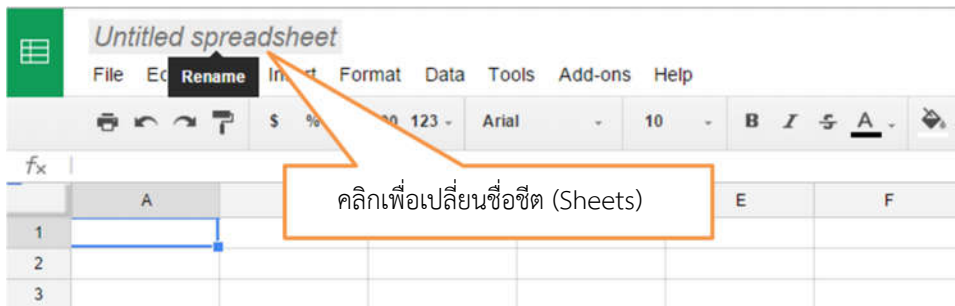
๓. เอกสารสเปรดชีต (spreadsheet)

เริ่มต้นจะปรากฏหน้าต่างเอกสารสเปรดชีต (spreadsheet) ให้ผู้ใช้พิมพ์ข้อความที่ต้องการ โดยหน้าจอและคำสั่งของเอกสารสเปรดชีต (spreadsheet) จะคล้ายคลึงกับโปรแกรม Excel

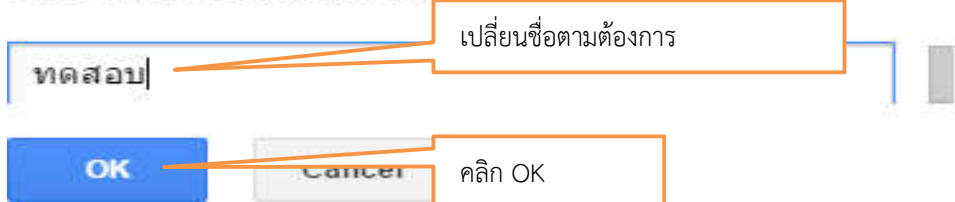
๔. การแก้ไขชื่อเอกสารสเปรดชีต (spreadsheet)

๔.๑ การแก้ไขชื่อเอกสาร

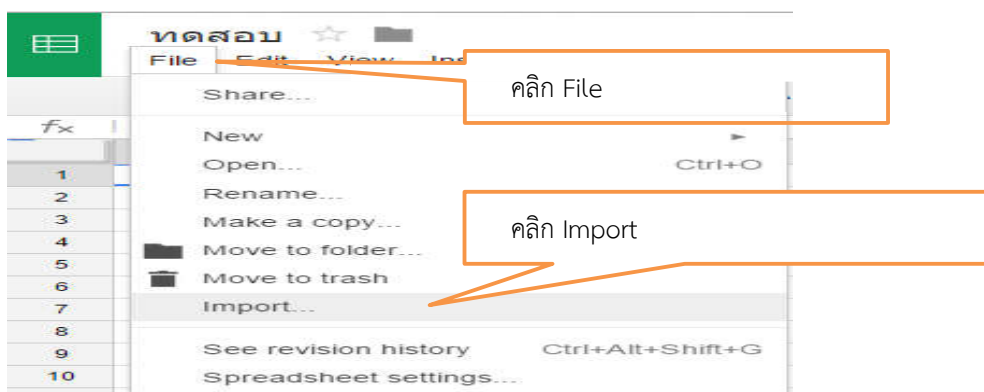

Rename spreadsheet

Enter a new spreadsheet name:

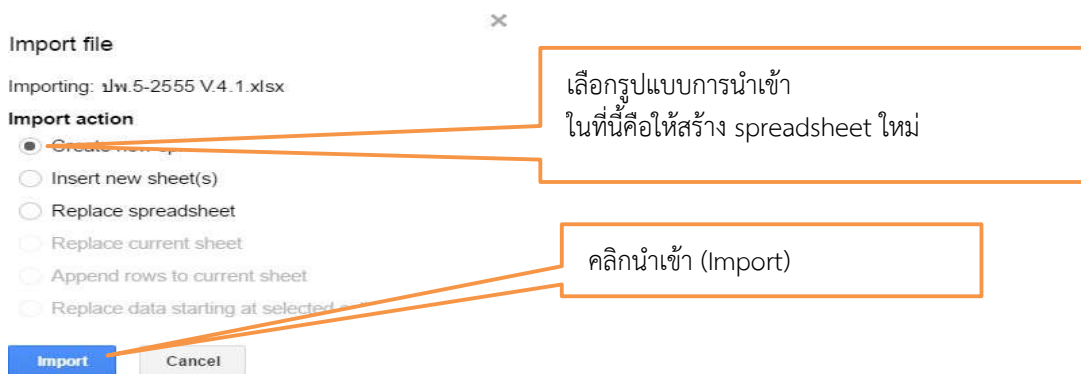
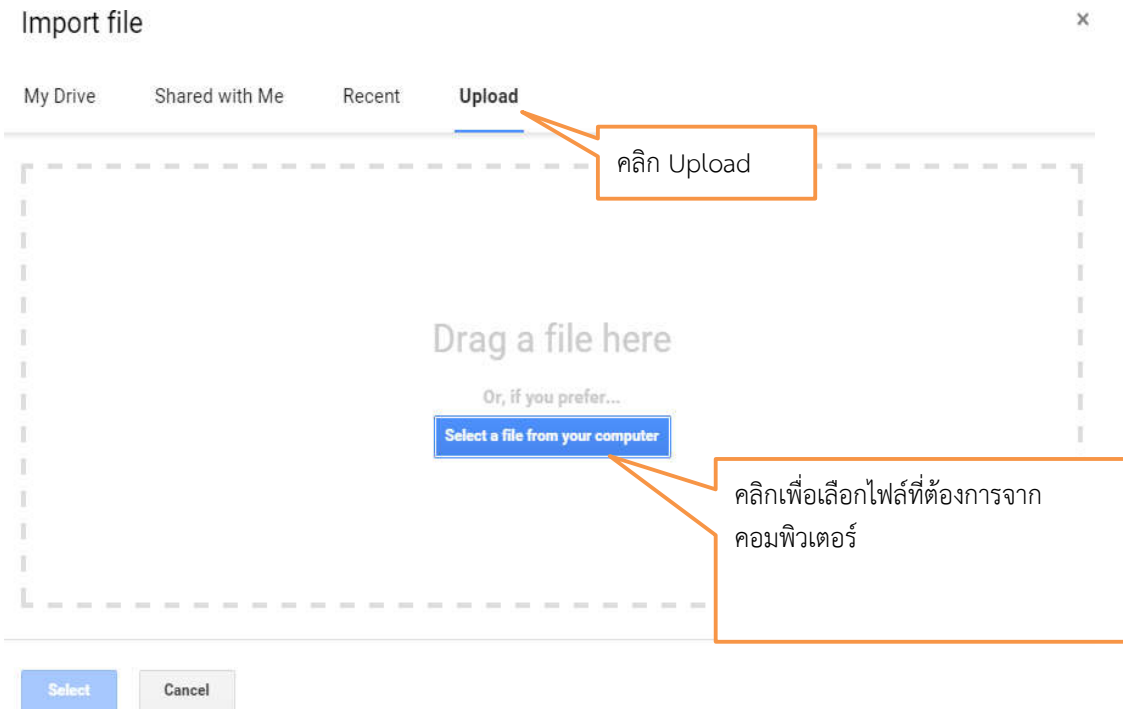
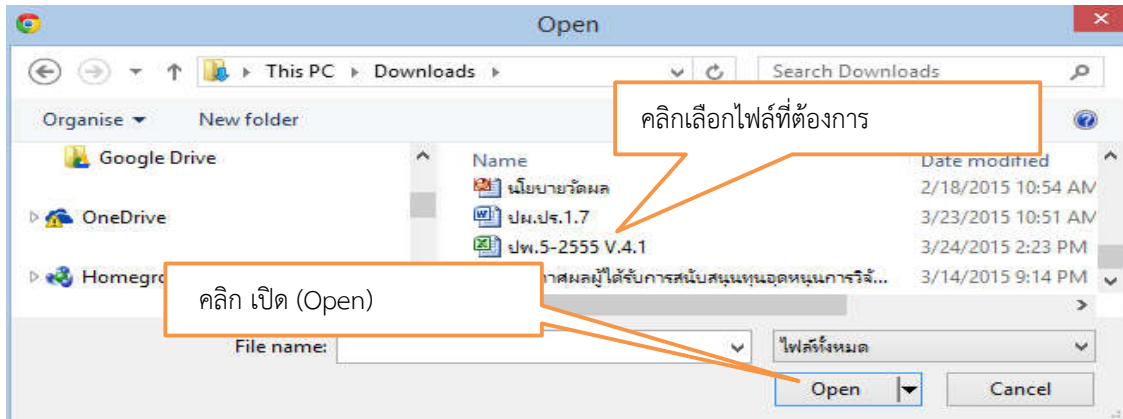

๔.๒ ชื่อเอกสารจะเปลี่ยนเป็นชื่อใหม่คือ “ทดสอบ”

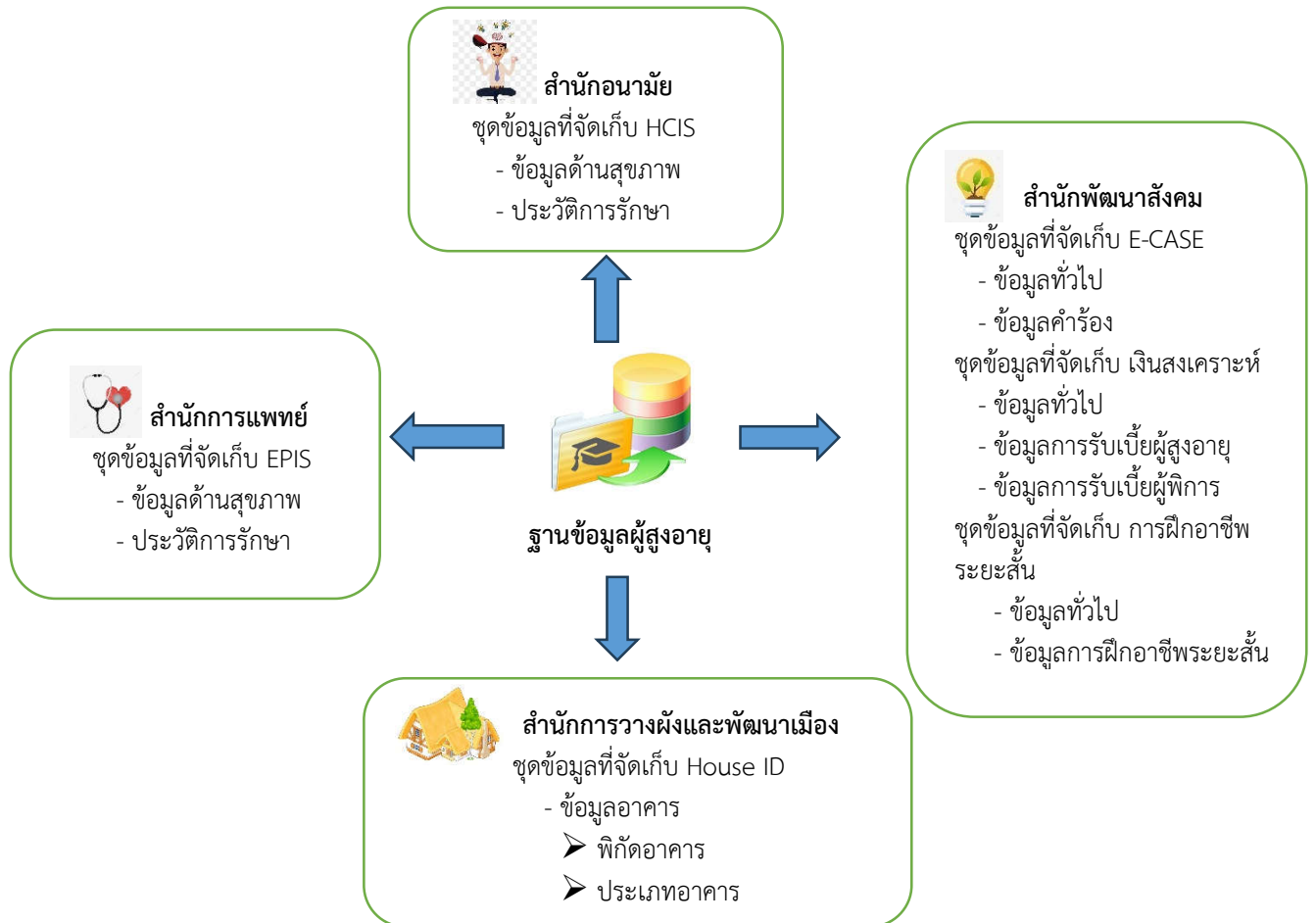

๕. การนำเข้าเอกสาร spreadsheet

การนำสเปรดชีต (spreadsheet) ที่มีอยู่แล้ว เพื่อแก้ไขหรือเผยแพร่ สามารถทำได้ดังนี้

ภาพแสดงการบูรณาการข้อมูลผู้สูงอายุระหว่างหน่วยงาน

ภาพแสดงหน้าจอรระบบติดตามและประเมินผลแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

๑. ตัวอย่างหน้าจอรการรายงานผลการดำเนินงาน

ตัวชี้วัดผลการ	ค่าเป้าหมาย	โครงการ/กิจกรรม	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณ พ.ศ.2567												ผลการดำเนินงาน	หมายเหตุ
				ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.		
มาตรการ 1.1 สร้างความรอบรู้และทักษะด้านการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในเด็กวัยเรียน																	
KPI 1.1.1	ร้อยละของนักเรียนที่เข้าทำกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียน	พหุศาสตร์ร่วมกับโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ศบส. (หลัก)														
KPI 1.1.2	ร้อยละของนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์วัดสมรรถนะสุขภาพ	พหุศาสตร์ร่วมกับโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	ศบส. (หลัก)														
มาตรการ 1.2 เพิ่มการเข้าถึงบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในผู้สูงอายุวัยต้น เพื่อให้ได้กลุ่มเป้าหมายและประชากรเพิ่มขึ้น																	

มาตรการ 1.2 เพิ่มการเข้าถึงบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในผู้สูงอายุวัยต้น เพื่อให้ได้กลุ่มเป้าหมายและประชากรเพิ่มขึ้น																	
KPI 1.2.1	ร้อยละของนักเรียนที่ประสงค์เข้าทำกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ	ร้อยละ 50	ศบส. (หลัก)														
KPI 1.2.2	ร้อยละของนักเรียนที่ประสงค์เข้าทำกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ	ร้อยละ 30	ศบส. (หลัก)														
KPI 1.2.3	ร้อยละของนักเรียนที่ผ่านการประเมินสมรรถนะสุขภาพ	ร้อยละ 100	ศบส. (หลัก)														
KPI 1.2.4	ร้อยละของนักเรียนที่ผ่านการประเมินสมรรถนะสุขภาพ	ร้อยละ 80	ศบส. (หลัก)														
มาตรการ 1.3 เสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้สูงอายุ																	
KPI 1.3.1	การวัดทัศนคติที่ดีต่อผู้สูงอายุ	1 กิจกรรม ส่งเสริมทัศนคติที่ดี	ศบส. (หลัก)														

๒. ตัวอย่างฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

สเปรดชีตไม่มีชื่อ

ข้อมูลชุมชนทั้งหมดในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

ข้อมูล ณ วันที่.....

ลำดับ	ชื่อชุมชน	ประเภท	เขต	แขวง
1	ซอยราษฎร์ร่วมเจริญ	ชุมชนเมือง	คลองสาน	คลองตันไทร
2	ซอยนวมารวม	ชุมชนแออัด	คลองสาน	คลองตันไทร
3	ซอยวัดสุวรรณ	ชุมชนแออัด	คลองสาน	คลองตันไทร
4	มีถัดสุวรรณภูมิ	ชุมชนแออัด	คลองสาน	คลองตันไทร
5	วัดทองเพล	ชุมชนแออัด	คลองสาน	คลองตันไทร
6	หน้าตลาดศิรินทร์	ชุมชนแออัด	คลองสาน	คลองตันไทร
7	ทองกุหลาบ	ชุมชนแออัด	คลองสาน	คลองตันไทร
8	สระน้อยห้อย	ชุมชนแออัด	คลองสาน	คลองตันไทร
9	ศาลเจ้าอเนกนิเวศ	ชุมชนแออัด	คลองสาน	คลองตันไทร
10	หลังโรงพยาบาลโพธิ์ราม	ชุมชนเมือง	คลองสาน	คลองตันไทร
11	คลองวัดโพธิ์ 12	ชุมชนแออัด	คลองสาน	คลองตันไทร

สเปรดชีตไม่มีชื่อ

ข้อมูลจำนวนชุมชน ประชากร ครอบครัว และหลังคาเรือนของชุมชน

ข้อมูล ณ วันที่.....

ลำดับ	สำนักงานเขต	ชุมชน	ครอบครัว	หลังคาเรือน	ประชากร
1	คลองสาน	33	10,169	7,569	32,888
2	คลองสามวา	84	19,208	16,637	64,063
3	คลองเตย	40	21,784	19,499	84,780
4	ดินนาขาว	41	10,544	9,711	33,086
5	จตุจักร	41	10,072	9,110	29,075
6	จอมทอง	48	12,111	9,136	43,767
7	ดอนเมือง	96	26,030	26,649	80,879
8	ดินแดง	23	12,049	6,184	19,950
9	คูสิต	43	12,031	8,777	33,416
10	คลังสิน	43	9,171	7,419	29,734
11	พระโขนง	17	5,140	4,484	17,506

สเปรดชีตไม่มีชื่อ

ข้อมูลจำนวนผู้ได้รับความช่วยเหลือผ่านระบบการจัดสวัสดิการและการสงเคราะห์

ข้อมูล ณ วันที่.....

ลำดับ	สำนักงานเขต	จำนวนการให้ความช่วยเหลือ (เคส)	จำนวนเงินที่ให้ความช่วยเหลือ (บาท)
1	คลองสาน	65	289,500.00
2	คลองสามวา	86	269,000.00
3	คลองเตย	50	226,000.00
4	ดินนาขาว	132	371,600.00
5	จตุจักร	57	215,000.00
6	จอมทอง	43	191,000.00
7	ดอนเมือง	15	67,500.00
8	ดินแดง	129	547,000.00
9	คูสิต	18	90,000.00
10	คลังสิน	89	393,000.00

สเปรดชีตไม่มีชื่อ

ข้อมูล ณ วันที่.....

ลำดับ	ชื่อเขต	จำนวนผู้สูงอายุ	อัตราผู้สูงอายุ
1	คลองเตย	19,082	21.69
2	คลองสาม	17,395	28.08
3	คลองสามวา	28,575	13.87
4	คันนายาว	17,691	20.54
5	จตุจักร	36,153	23.93
6	จตุรทอง	33,564	23.89
7	ดอนเมือง	29,884	18.20
8	ดินแดง	28,013	25.41
9	ดุสิต	22,342	29.26
10	คลังจตุรี	26,233	25.95
11	จตุรทอง	19,076	20.84

สเปรดชีตไม่มีชื่อ

ข้อมูล ณ วันที่.....

ลำดับ	สำนักงานเขต	จำนวนผู้ได้รับ เบี้ยความพิการ (คน)	งบประมาณ เบี้ยความพิการ (บาท)	จำนวนผู้ได้รับ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ (คน)	งบประมาณ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ (บาท)	รวมงบประมาณ (บาท)
1	คลองสาม	1,392	1,129,200.00	14,378	9,486,900	10,616,100
2	คลองสามวา	2,888	2,391,200.00	25,522	16,396,400	18,787,600
3	คลองเตย	1,877	1,536,400.00	15,962	10,476,100	12,012,500
4	คันนายาว	1,460	1,195,400.00	14,720	9,593,800	10,789,200
5	จตุจักร	1,967	1,612,000.00	24,738	16,434,700	18,046,700
6	จตุรทอง	2,989	2,442,600.00	28,324	18,526,100	20,968,700
7	ดอนเมือง	2,490	2,041,200.00	23,350	15,157,800	17,199,000
8	ดินแดง	2,245	1,838,600.00	22,330	14,731,500	16,570,100

๓. ตัวอย่างภาพแสดงหน้าจอ Dashboard

